

Stanovisko SKAV k dokumentu Hlavní směry vzdělávací politiky ČR do roku 2030+ (prosinec 2019)

[Dokument](#) je hlavním podkladem pro přípravu finální verze strategie školské politiky ČR, která má být podle harmonogramu schválena vládou v červnu 2020 a bezodkladně realizována. Je určen k veřejnému komentování. SKAV ho považuje za natolik důležitý, že se rozhodl neposílat jednotlivé samostatné připomínky, ale vypracovat komplexní stanovisko shrnující hlavní doporučení členských organizací.

Převažující postoj SKAV k celkovému vyznění tohoto dokumentu je souhlasný. SKAV jednoznačně podporuje nasměrování hlavních strategických cílů naší školské politiky na budování kompetencí pro všechny oblasti života a snižování nerovností. Dokument obsahuje i mnoho dalších záměrů, které podporujeme – redukce učiva, školy jako učící se organizace ad. Zároveň ale považujeme za nezbytné odstranit některé významné nedostatky – především nevyvážené pojetí změn v současném světě a návazně cílů a obsahu vzdělávání, včetně klíčových kompetencí, a zúžené pojetí revizí RVP (dominantně „poznatkově“ a „předmětově“ orientované).

Pro proces finalizace Strategie 2030+ doporučujeme přihlídnout k následujícím návrhům.

Doporučení:

1. Východiska Strategie

Přestože si plně uvědomujeme, že technologie (globalizace, průmysl 4.0) jsou jedním z nejdůležitějších hybatelů vývoje světa a mají značný dopad na rozvoj společnosti, jsme přesvědčeni, že dokument postrádá jasnou vizi budoucnosti školství. Nedostatečně vysvětluje všechny důležité vývojové změny, které vyvolávají potřebu inovovat náš vzdělávací systém. Pomíjí jak ve východiscích, tak v zaměření cílů a obsahu vzdělávání další důležité faktory, jako je hodnotová a demokratická orientace žáka, wellbeing, udržitelný rozvoj (klimatické a demografické změny) či úlohu a přínosy nestátních škol v systému.

2. Revize RVP

Záměr snížit objem učiva považujeme za správný. Dokument však dostatečně nevysvětluje smysl tohoto snižování. Důvodem nemá být vybrat „nezbytné poznatky“ a ty o to více procvičovat, ale posunout výuku k rozvoji dovedností a postojů potřebných pro zvládnutí různých procesů a změn v současném dynamickém světě. Základem revize proto musí být nikoli jen změny uvnitř stávajících vzdělávacích oblastí, ale zcela nové definování vzdělávacích cílů

a jejich promítnutí do kurikula pojatého nejen oborově, ale hlavně interdisciplinárně. Tento přístup ve skutečnosti žádné povinné a pro všechny stejné učivo nepotřebuje. Hlavním principem na kompetence orientovaného vzdělávání je aktivní podílení žáků na rozhodování o jejich učení.

3. **Plošné ověřování dosažených výsledků v uzlových bodech studia**

Má smysl pouze tehdy, když skutečně postihuje všechny výukové cíle (kompetence), kterých se má dosáhnout. Jinak zásadním způsobem ovlivňuje výuku, která se orientuje prioritně na to, co se testuje. Doporučujeme tento záměr zvážit a přehodnotit.

4. **Příloha: Klíčové kompetence pro jednotlivé uzlové body**

K dokumentu připojený stručný přehled klíčových kompetencí je problematický, přestože má být chápán jen jako inspirace. Jeho neúplnost by mohla být zavádějící. Proto ho doporučujeme vypustit. V revizích RVP bychom měli vedle Evropského referenčního rámce klíčových kompetencí pro celoživotní učení vycházet z kompetenčního pojetí úspěšně reformovaných kurikul jiných zemí.

5. **Individualizace**

V dokumentu postrádáme zdůraznění potřeby/cíle zvýšit vnitřní diverzifikaci, individualizaci, případně personalizaci výuky v rámci školy.

6. **Celoživotní vzdělávání**

V dokumentu zcela chybí definice celoživotního vzdělávání jako jedné z nejdůležitějších klíčových kompetencí pro 21. století.

7. **Vyšší nároky na učitele**

Dokument předpokládá, že učitelé „kromě dovednosti využívat tradičních metod musejí dokázat kriticky myslet a být digitálně gramotní“. Zapomíná zdůraznit, že nejvíce potřebují zvládat současné posuny v pedagogice, které jsou s kompetenčním vzděláváním spojeny a musí zahrnovat i oblast sociálně-emočního učení. Bohužel k tomu nejsou dostatečně připravováni.

Závěr

Za zásadní pro formulaci finální podoby strategie a navazujících revizí RVP považujeme otevřený participativní proces. Jsme přesvědčeni, že cílů strategie nebude možné dosáhnout bez koordinované spolupráce (**partnerství**) všech zainteresovaných činitelů v rámci celého školského systému. Budou-li naše

připomínky zohledněny, jsme připraveni Strategii 2030+ podpořit a na její implementaci spolupracovat.

Členské organizace SKAV podepsané pod tímto stanoviskem:

AISIS, Asociace lesních mateřských škol, Asociace předškolní výchovy, Asociace malých inovativních škol, Asociace Montessori ČR, Asociace waldorských škol ČR, Člověk v tísni, ČOSIV, Jednota školských informatiků, Jules a Jim, z. ú., Junior Achievement o. p. s., Kritické myšlení, z. s., Mezinárodní cena vévody z Edinburghu, NaZemi, Otevřeno, SSEV Pavučina, Step by Step ČR, o. p. s., TEREZA, vzdělávací centrum, z. ú., Učitelská platforma, Ústav pro studium totalitních režimů.